

Parlamentul Romaniei

Lege nr. 202/2002 (r1)

din 19/04/2002

Republicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 135 din 14/02/2005

privind egalitatea de sanse intre femei si barbati

CAPITOLUL I

Dispozitii generale

Art. 1. - (1) Prezenta lege reglementeaza masurile pentru promovarea egalitatii de sanse intre femei si barbati, in vederea eliminarii discriminarii directe si indirecte dupa criteriul de sex, in toate sferele vietii publice din Romania.

(2) In sensul prezentei legi, prin egalitate de sanse intre femei si barbati se intelege luarea in considerare a capacitatilor, nevoilor si aspiratiilor diferite ale persoanelor de sex masculin si, respectiv, feminin si tratamentul egal al acestora.

Art. 2. - Masurile pentru promovarea egalitatii de sanse intre femei si barbati si pentru eliminarea discriminarii directe si indirecte dupa criteriul de sex se aplica in domeniul muncii, educatiei, sanatatii, culturii si informarii, participarii la decizii, precum si in alte domenii reglementate prin legi specifice.

Art. 3. - Prevederile prezentei legi nu au aplicabilitate in cadrul cultelor religioase si nu aduc atingere vietii private a cetatenilor.

Art. 4. - Termenii si expresiile de mai jos, in sensul prezentei legi, au urmatoarele definitii:

a) prin discriminare directa se intelege tratamentul mai putin favorabil aplicat unei persoane, dupa criteriul de sex, decat este, a fost sau ar fi tratata o alta persoana intr-o situatie comparabila;

b) prin discriminare indirecta se intelege situatia in care prevederi, criterii sau practici, aparent neutre, ar pune persoane de un anumit sex intr-un anumit dezavantaj, in comparatie cu persoane de sex opus, cu exceptia cazului in care prevederea, criteriul sau practica se justifica in mod obiectiv printr-un scop legitim, iar mijloacele de atingere a scopului sunt adecvate si necesare;

c) prin hartuire se intelege orice comportament nedorit, avand legatura cu faptul ca o persoana este de un sex sau altul, care apare cu scopul sau are ca efect atingerea demnitatii persoanei si crearea unui mediu degradant, de intimidare, de ostilitate, de umilire sau ofensator;

d) prin hartuire sexuala se intelege orice comportament nedorit - verbal, nonverbal sau fizic - de natura sexuala, care are ca scop sau ca efect atingerea demnitatii persoanei si/sau crearea unui mediu degradant, de intimidare, de ostilitate, de umilire sau ofensator;

e) prin masuri stimulative sau de discriminare pozitiva se intelege acele masuri speciale care sunt adoptate

temporar pentru a accelera realizarea in fapt a egalitatii de sanse intre femei si barbati si care nu sunt considerate actiuni de discriminare;

f) prin munca de valoare egala se intelege activitatea remunerata care, in urma compararii, pe baza acelorasi indicatori si a acelorasi unitati de masura, cu o alta activitate, reflecta folosirea unor cunostinte si deprinderi profesionale similare sau egale si depunerea unei cantitati egale ori similare de efort intelectual si/sau fizic.

Art. 5. - In materia reglementata de prezenta lege dispozitiile prevazute la art. 4 prevaleaza asupra oricaror prevederi din alte acte normative, iar in caz de conflicte in domeniu prevaleaza dispozitiile mentionate.

Art. 6. - (1) Este interzisa discriminarea directa sau indirecta dupa criteriul de sex.

(2) Nu sunt considerate discriminari:

a) masurile speciale prevazute de lege pentru protectia maternitatii, nasterii si alaptarii;

b) masurile stimulative, temporare, pentru protectia anumitor categorii de femei sau barbati;

c) cerintele de calificare pentru activitati in care particularitatile de sex constituie un factor determinant datorita specificului conditiilor si modului de desfasurare a activitatilor respective.

CAPITOLUL II

Egalitatea de sanse si tratament intre femei si barbati

in domeniul muncii

Art. 7. - (1) Prin egalitatea de sanse si tratament intre femei si barbati in relatiile de munca se intelege accesul nediscriminatoriu la:

a) alegerea ori exercitarea libera a unei profesii sau activitati;

b) angajare in toate posturile sau locurile de munca vacante si la toate nivelurile ierarhiei profesionale;

c) venituri egale pentru munca de valoare egala;

d) informare si consiliere profesionala, programe de initiere, calificare, perfectionare, specializare si recalificare profesionala;

e) promovare la orice nivel ierarhic si profesional;

f) conditii de munca ce respecta normele de sanatate si securitate in munca, conform prevederilor legislatiei in vigoare;

g) beneficii, altele decat cele de natura salariala, precum si la securitate sociala;

h) organizatii patronale si organisme profesionale, precum si la beneficiile acordate de acestea.

(2) In conformitate cu alin. (1), de egalitatea de sanse si tratament intre femei si barbati in relatiile de munca

beneficiaza toti lucratorii, inclusiv cei care exercita o activitate independenta, precum si lucratorii din agricultura.

Art. 8. - (1) Angajatorii sunt obligati sa asigure egalitatea de sanse si tratament intre angajati, femei si barbati, in cadrul relatiilor de munca de orice fel, inclusiv prin introducerea de dispozitii pentru interzicerea discriminarii in regulamentele de organizare si functionare si in cele de ordine interioara ale unitatilor.

(2) Angajatorii sunt obligati sa ii informeze sistematic pe angajati, inclusiv prin afisare in locuri vizibile, asupra drepturilor pe care acestia le au in ceea ce priveste respectarea egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati in relatiile de munca.

Art. 9. - (1) Este interzisa discriminarea prin utilizarea de catre angajator a unor practici care dezavantajeaza persoanele de un anumit sex, in legatura cu relatiile de munca, referitoare la:

- a) anuntarea, organizarea concursurilor sau examenelor si selectia candidatilor pentru ocuparea posturilor vacante din sectorul public sau privat;
- b) incheierea, suspendarea, modificarea si/sau incetarea raportului juridic de munca ori de serviciu;
- c) stabilirea sau modificarea atributiilor din fisa postului;
- d) stabilirea remuneratiei;
- e) beneficii, altele decat cele de natura salariala, precum si la securitate sociala;
- f) informare si consiliere profesionala, programe de initiere, calificare, perfectionare, specializare si recalificare profesionala;
- g) evaluarea performantelor profesionale individuale;
- h) promovarea profesionala;
- i) aplicarea masurilor disciplinare;
- j) dreptul de aderare la sindicat si accesul la facilitatile acordate de acesta;
- k) orice alte conditii de prestare a muncii, potrivit legislatiei in vigoare.

(2) Sunt exceptate de la aplicarea prevederilor alin. (1) lit. a) locurile de munca in care, datorita naturii activitatilor profesionale respective sau cadrului in care acestea sunt desfasurate, o caracteristica legata de sex este o cerinta profesionala autentica si determinanta, cu conditia insa ca obiectivul urmarit sa fie legitim si cerinta sa fie proportionala.

(3) Este considerata discriminare orice dispozitie de a discrimina o persoana pe criteriu de sex.

Art. 10. - (1) Maternitatea nu poate constitui un motiv de discriminare.

(2) Este interzis sa i se solicite unei candidate, in vederea angajarii, sa prezinte un test de graviditate.

(3) Sunt exceptate de la aplicarea prevederilor alin. (1) acele locuri de munca interzise femeilor gravide si/sau care alapteaza, datorita naturii ori conditiilor particulare de prestare a muncii.

Art. 11. - (1) Sunt considerate discriminare dupa criteriul de sex atat hartuirea, cat si hartuirea sexuala a unei persoane de catre o alta persoana la locul de munca sau in alt loc in care aceasta isi desfasoara activitatea. Este interzis ca deciziile privind o persoana sa fie afectate de acceptarea sau respingerea de catre persoana in cauza a unui comportament ce tine de hartuirea sau de hartuirea sexuala a acesteia.

(2) Constituie discriminare dupa criteriul de sex orice comportament definit drept hartuire sau hartuire sexuala, avand ca scop:

- a) de a crea la locul de munca o atmosfera de intimidare, de ostilitate sau de descurajare pentru persoana afectata;
- b) de a influenta negativ situatia persoanei angajate in ceea ce priveste promovarea profesionala, remuneratia sau veniturile de orice natura ori accesul la formarea si perfectionarea profesionala, in cazul refuzului acesteia de a accepta un comportament nedorit, ce tine de viata sexuala.

Art. 12. - Pentru prevenirea si eliminarea oricaror comportamente, definite drept discriminare dupa criteriul de sex, angajatorul are urmatoarele obligatii:

- a) sa prevada in regulamentele de ordine interioara ale unitatilor sanctiuni disciplinare, in conditiile prevazute de lege, pentru angajatii care incalca demnitatea personala a altor angajati prin crearea de medii degradante, de intimidare, de ostilitate, de umilire sau ofensatoare, prin actiuni de discriminare definite la art. 4 lit. a)-d) si la art. 11;
- b) sa asigure informarea tuturor angajatilor cu privire la interzicerea hartuirii si a hartuirii sexuale la locul de munca, inclusiv prin afisarea in locuri vizibile a prevederilor regulamentare de ordine interioara pentru prevenirea oricarui act de discriminare dupa criteriul de sex;
- c) sa informeze imediat dupa ce a fost sesizat autoritatile publice abilitate cu aplicarea si controlul aplicarii legislatiei privind egalitatea de sanse si tratament intre femei si barbati.

Art. 13. - (1) Constituie discriminare si este interzisa modificarea unilaterala de catre angajator a relatiilor sau a conditiilor de munca, inclusiv concedierea persoanei angajate care a inaintat o sesizare ori o reclamatie la nivelul unitatii sau care a depus o plangere, in conditiile prevazute la art. 43 alin. (2), la instanțele judecatoresti competente, in vederea aplicarii prevederilor prezentei legi si dupa ce sentinta judecatoreasca a ramas definitiva, cu exceptia unor motive intemeiate si fara legatura cu cauza.

(2) Prevederile alin. (1) se aplica in mod corespunzator si membrilor organizatiei sindicale sau reprezentantilor salariatilor care au competenta sa acorde sprijin in rezolvarea situatiei la locul de munca potrivit art. 43 alin. (1).

Art. 14. - Pentru prevenirea actiunilor de discriminare dupa criteriul de sex in domeniul muncii, atat la negocierea contractului colectiv de munca unic la nivel national, cat si la negocierea contractelor colective de munca la nivel de unitati, partile contractante vor stabili introducerea de clauze de interzicere a faptelor de discriminare si, respectiv, clauze privind modul de solutionare a sesizarilor/reclamatiiilor formulate de persoanele prejudiciate prin asemenea fapte.

CAPITOLUL III

Egalitatea de sanse si tratament in ceea ce priveste accesul la educatie, la sanatate, la cultura si la informare

Art. 15. - (1) Este interzisa orice forma de discriminare dupa criteriul de sex in ceea ce priveste accesul femeilor si barbatilor la toate nivelurile de instruire si de formare profesionala, inclusiv ucenicia la locul de munca, la perfectionare si, in general, la educatia continua.

(2) Instructiunile de invatamant de stat si particulare, factorii sociali care se implica in procese instructiv-educative, precum si toti ceilalti furnizori de servicii de formare si de perfectionare, autorizati conform legii, vor include in planurile de invatamant, in programele analitice si in alte instrumente curriculare masuri de respectare a principiului egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati.

(3) Instructiunile mentionate la alin. (2) vor aplica masuri de promovare a egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati in activitatea lor curenta.

Art. 16. - (1) Ministerul Educatiei si Cercetarii asigura, prin mijloace specifice, instruirea si educarea in spiritul egalitatii de sanse intre sexe.

(2) Ministerul Educatiei si Cercetarii va promova acele manuale scolare, cursuri universitare, ghiduri pentru aplicarea programelor analitice care sa nu cuprinda aspectele de discriminare intre sexe, precum si modelele si stereotipurile comportamentale negative in ceea ce priveste rolul femeilor si al barbatilor in viata publica si familiala.

Art. 17. - Este interzisa orice forma de discriminare dupa criteriul de sex in ceea ce priveste accesul femeilor si barbatilor la toate nivelurile de asistenta medicala si la programele de prevenire a imbolnavirilor si de promovare a sanatatii.

Art. 18. - Directiile de sanatate publica judetene si a municipiului Bucuresti creeaza conditii pentru aplicarea masurilor de respectare a egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati in domeniul sanatatii, in ceea ce priveste accesul la serviciile medicale si calitatea acestora, precum si sanatatea la locul de munca.

Art. 19. - (1) Instructiunile publice de cultura, precum si orice alte structuri si formatiuni care promoveaza actul cultural sub orice forma au obligatia sa creeze conditii pentru accesul tuturor persoanelor, fara discriminare dupa criteriul de sex, la productiile culturale.

(2) Sursele de cultura mentionate la alin. (1) asigura nediscriminatoriu conditiile necesare de manifestare si de valorificare a aptitudinilor persoanelor de sex masculin si, respectiv, feminin si tratamentul egal al acestora in domeniul creatiei culturale.

Art. 20. - Publicitatea care prejudiciaza, dupa criteriul de sex, respectul pentru demnitatea umana, aducand atingere imaginii si onoarei unei persoane in viata publica si/sau particulara, este interzisa.

Art. 21. - (1) Instructiunile publice, precum si organizatiile guvernamentale si neguvernamentale permit accesul la informatiile din sferele lor de activitate, in limitele legii, solicitantilor, femei sau barbati, fara discriminare.

(2) Informatiile distribuite prin mass-media vor respecta egalitatea de sanse si tratament intre femei si barbati si nu vor contine, promova sau provoca nici o forma de discriminare bazata pe criteriul de sex.

CAPITOLUL IV

Egalitatea de sanse intre femei si barbati

in ceea ce priveste participarea la luarea deciziei

Art. 22. - (1) Autoritatile publice centrale si locale, unitatile economice si sociale, precum si partidele politice si alte entitati nonprofit, care isi desfasoara activitatea in baza unor statute proprii, promoveaza si sustin participarea echilibrata a femeilor si barbatilor la conducere si la decizie.

(2) Prevederile alin. (1) se aplica si la nominalizarea membrilor si/sau participantilor in orice consiliu, grup de experti si alte structuri lucrative manageriale si/sau de consultanta.

Art. 23. - Pentru a accelera realizarea in fapt a egalitatii de sanse intre femei si barbati autoritatile publice centrale si locale vor adopta masuri stimulative de reprezentare echitabila si echilibrata a femeilor si barbatilor in cadrul autoritatilor decizionale ale partenerilor sociali, cu respectarea criteriilor de competenta.

CAPITOLUL V

Autoritatile publice abilitate cu aplicarea si controlul aplicarii legislatiei privind egalitatea de sanse si tratament intre femei si barbati

Art. 24. - (1) Se infiinteaza Agentia Nationala pentru Egalitatea de Sanse intre Femei si Barbati (ANES), denumita in continuare Agentia, ca organ de specialitate al administratiei publice centrale, cu personalitate juridica, in subordinea Ministerului Muncii, Solidaritatii Sociale si Familiei, finantata de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Muncii, Solidaritatii Sociale si Familiei, cu sediul in municipiul Bucuresti.

(2) Agentia promoveaza principiul egalitatii de sanse si tratament intre barbati si femei si asigura integrarea activa a perspectivei de gen in toate politicile si programele nationale.

Art. 25. - Agentia indeplineste urmatoarele functii:

- a) de strategie, prin care se asigura fundamentarea, elaborarea si aplicarea strategiei si politicilor Guvernului in domeniul egalitatii de sanse si de tratament intre femei si barbati;
- b) de armonizare cu reglementarile Uniunii Europene a cadrului legislativ din domeniul sau de activitate;
- c) de reprezentare, prin care se asigura, in numele statului roman, reprezentarea pe plan intern si extern in domeniul sau de activitate;
- d) de autoritate de stat, prin care se asigura integrarea activa si vizibila a perspectivei de gen in toate politicile si programele nationale, controlul aplicarii si respectarii reglementarilor din domeniul sau de activitate si functionarea organismelor din subordinea si coordonarea sa.

Art. 26. - (1) In exercitarea functiilor prevazute la art. 25, Agentia indeplineste, in principal, urmatoarele atributii:

- a) coordoneaza aplicarea strategiei si politicilor Guvernului in domeniul egalitatii de sanse intre femei si barbati;
- b) propune Ministerului Muncii, Solidaritatii Sociale si Familiei proiecte de acte normative, planuri nationale de actiune pentru egalitatea de sanse intre femei si barbati si asigura aplicarea acestora;
- c) avizeaza, la solicitarea Ministerului Muncii, Solidaritatii Sociale si Familiei, proiectele de acte normative initiate de alte autoritati, in vederea integrarii si respectarii principiului egalitatii de sanse si de tratament intre femei si barbati;

- d) elaboreaza rapoarte, studii, analize si prognoze privind aplicarea principiului egalitatii de sanse si de tratament intre femei si barbati in toate domeniile de activitate;
- e) elaboreaza, propune si implementeaza proiecte si programe de parteneriat cu finantare interna si/sau externa;
- f) coordoneaza si/sau implementeaza programele Comisiei Europene privind egalitatea de gen;
- g) este reprezentata in structurile de coordonare sau gestionare a fondurilor ori programelor derulate in Romania de catre Uniunea Europeana, in vederea respectarii principiului egalitatii de gen la alocarea resurselor;
- h) reprezinta Guvernul Romaniei in organismele europene si internationale din domeniu si colaboreaza cu structuri similare din alte tari;
- i) primeste reclamatii/plangeri privind incalcarea dispozitiilor normative referitoare la principiul egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati si al discriminarii dupa criteriul de sex, de la persoane fizice, persoane juridice, institutii publice si private;
- j) coopereaza cu autoritati centrale si locale, cu institutii de invatamant si de cercetare, cu organizatii neguvernamentale;
- k) sprijina formarea functionarilor publici si salariatilor institutiilor sau organismelor publice ori private in domeniul aplicarii principiului egalitatii de sanse si de tratament intre femei si barbati;
- l) elaboreaza, tipareste si difuzeaza, in tara si in strainatate, materiale de informare privind politicile guvernamentale in domeniu.

(2) Alte atributii ale Agentiei se stabilesc prin Statutul Agentiei Nationale pentru Egalitatea de Sanse intre Femei si Barbati, aprobat prin hotarare a Guvernului.

(3) In scopul indeplinirii atributiilor sale, Agentia poate solicita informatii de la autoritati ale administratiei publice centrale si locale, alte institutii si autoritati publice, societati comerciale la care statul este actionar sau asociat, organizatii patronale si sindicale reprezentative la nivel national, acestea avand obligatia de a furniza datele solicitate.

Art. 27. - (1) Agentia este condusa de un presedinte, asimilat din punct de vedere al salarizarii cu functia de director general din minister, numit de catre ministrul muncii, solidaritatii sociale si familiei, in conditiile legii.

(2) Presedintele reprezinta Agentia in raporturile cu Guvernul, cu ministerele, cu alte autoritati ale administratiei publice, cu organizatii, precum si in raporturile cu persoane fizice si juridice, romane sau straine.

(3) In exercitarea atributiilor sale presedintele emite ordine, norme si instructiuni. Ordinele, normele si instructiunile cu caracter normativ se publica in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, in conditiile legii.

(4) Presedintele este ordonator secundar de credite.

Art. 28. - (1) Structura organizatorica a Agentiei se stabileste prin Statutul Agentiei Nationale pentru Egalitatea de Sanse intre Femei si Barbati, aprobat prin hotarare a Guvernului.

(2) Coordonarea si atributiile compartimentelor din cadrul Agentiei se stabilesc prin regulamentul de organizare si functionare, aprobat prin ordin al presedintelui.

Art. 29. - (1) Agentia se infiinteaza cu data de 1 ianuarie 2005 si incepe sa functioneze din data de 1 martie 2005, cu un numar de 30 de posturi de functionari publici si personal contractual si cu cate cel putin un post

din cadrul directiilor pentru dialog, familie si solidaritate sociala judetene si a municipiului Bucuresti, infiintat in baza prevederilor Hotararii Guvernului nr. 285/2004 privind aplicarea Planului national de actiune pentru egalitatea de sanse intre femei si barbati, asigurate prin redistribuire din numarul de posturi aprobat Ministerului Muncii, Solidaritatii Sociale si Familiei.

(2) Salarizarea personalului din aparatul central al Agentiei se face in conformitate cu prevederile legale aplicabile personalului din organele de specialitate ale administratiei publice centrale.

(3) Agentia coordoneaza activitatea structurilor specifice pentru egalitatea de sanse intre femei si barbati prevazute la alin. (1).

Art. 30. - (1) Agentia poate beneficia de donatii si sponsorizari in conditiile legii.

(2) Pentru finantarea activitatii Agentiei pot fi utilizate si fonduri externe rambursabile si nerambursabile.

Art. 31. - Agentia asigura respectarea si exercita controlul asupra aplicarii prevederilor prezentei legi.

Art. 32. - (1) Se infiinteaza Comisia nationala in domeniul egalitatii de sanse intre femei si barbati (CONES), a carei activitate este coordonata de presedintele Agentiei. CONES preia, de la data constituirii legale, atributiile Comisiei consultative interministeriale in domeniul egalitatii de sanse intre femei si barbati (CODES).

(2) Alte atributii ale CONES sunt prevazute de regulamentul propriu de organizare si functionare, elaborat de catre Agentie si aprobat de CONES si care va fi publicat in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

(3) CONES este alcatuita din reprezentanti ai ministerelor si ai altor organe de specialitate ale administratiei publice centrale din subordinea Guvernului sau ai autoritatilor administrative autonome, ai organizatiilor sindicale si ai asociatiilor patronale reprezentative la nivel national, precum si din reprezentanti ai organizatiilor neguvernamentale, cu activitate recunoscuta in domeniu, desemnati prin consens de acestea.

(4) Componenta CONES este propusa de presedintele Agentiei, in termen de maximum 30 de zile de la data numirii acestuia, cu consultarea autoritatilor publice, organizatiilor si asociatiilor prevazute la alin. (3), si se aproba prin decizie a primului-ministru. CONES este legal constituita la data aprobarii de catre primul-ministru a componentei acesteia.

(5) CONES asigura coordonarea activitatii comisiilor judetene si a municipiului Bucuresti in domeniul egalitatii de sanse intre femei si barbati (COJES).

(6) Reuniunile CONES se desfasoara trimestrial la sediul Agentiei. Secretariatul CONES este asigurat de compartimentul desemnat prin ordin al presedintelui Agentiei.

Art. 33. - In fiecare judet si in municipiul Bucuresti se constituie comisia judeteana, respectiv a municipiului Bucuresti, in domeniul egalitatii de sanse intre femei si barbati (COJES), in vederea indeplinirii prevederilor Hotararii Guvernului nr. 285/2004, coordonata de responsabilul aplicarii prevederilor prezentei legi din cadrul directiei pentru dialog, familie si solidaritate sociala judeteana si a municipiului Bucuresti.

Art. 34. - Agentia asigura respectarea si exercita controlul asupra aplicarii prevederilor prezentei legi in domeniul sau de activitate, prin institutiile coordonate sau subordonate Ministerului Muncii, Solidaritatii Sociale si Familiei care au in responsabilitate aplicarea de masuri de promovare a egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati si de eliminare a discriminarii directe si indirecte dupa criteriul de sex, dupa cum urmeaza:

a) Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca asigura aplicarea masurilor de respectare a egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati in domeniul furnizarii de servicii pentru ocuparea si formarea profesionala de munca, precum si in domeniul protectiei sociale a persoanelor neincadrate in munca;

b) Casa Nationala de Pensii si Alte Drepturi de Asigurari Sociale asigura aplicarea masurilor de respectare a egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati in domeniul administrarii si gestionarii sistemului public

de pensii si alte drepturi de asigurari sociale;

c) Inspectia Muncii asigura controlul aplicarii masurilor de respectare a egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati in domeniul stabilirii relatiilor de munca si al securitatii si sanatatii in munca;

d) Consiliul National de Formare Profesionala a Adultilor, autoritate administrativa autonoma cu rol consultativ, asigura aplicarea masurilor de respectare a egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati in elaborarea politicilor si strategiilor privind formarea profesionala a adultilor.

Art. 35. - Institutul National de Cercetare Stiintifica in Domeniul Muncii si Protectiei Sociale - I.N.C.S.M.P.S. Bucuresti si Institutul National de Cercetare-Dezvoltare pentru Protectia Muncii - I.N.C.D.P.M. "Alexandru Darabont" - Bucuresti, aflate in coordonarea Ministerului Muncii, Solidaritatii Sociale si Familiei, sunt responsabile cu promovarea si asigurarea egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati in domeniile lor specifice de activitate si pun la dispozitie datele si informatiile pe care le detin, necesare elaborarii strategiilor si politicilor in domeniu.

Art. 36. - Inspectia Muncii efectueaza controlul aplicarii prevederilor prezentei legi, conform art. 34 lit. c), atat in sectorul public, cat si in cel privat, prin inspectoratele teritoriale de munca.

Art. 37. - Ministerul Educatiei si Cercetarii, prin inspectoratele scolare teritoriale, efectueaza controlul privind includerea in planurile de invatamant si in alte instrumente curriculare, precum si in activitatea curenta a unitatilor de invatamant a masurilor de respectare a principiului egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati.

Art. 38. - Ministerul Sanatatii, prin directiile de sanatate publica judetene si a municipiului Bucuresti, exercita controlul aplicarii masurilor de respectare a egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati in domeniul sanatatii, in ceea ce priveste accesul la serviciile medicale si calitatea acestora, precum si sanatatea la locul de munca.

Art. 39. - Avocatul Poporului colaboreaza cu Agentia si, pana la data de 1 martie 2005, cu Ministerul Muncii, Solidaritatii Sociale si Familiei, pentru solutionarea plangerilor privind egalitatea de sanse si tratament intre femei si barbati, pentru combaterea discriminarii pe baza de sex in domeniile reglementate prin prezenta lege.

Art. 40. - Institutul National de Statistica sprijina activitatea si colaboreaza cu Agentia si, pana la data de 1 martie 2005, cu Ministerul Muncii, Solidaritatii Sociale si Familiei pentru dezvoltarea statisticii de gen si pentru implementarea in Romania a indicatorilor de gen promovati de Comisia Europeana.

Art. 41. - Consiliul Economic si Social, prin Comisia pentru egalitatea de sanse si tratament, sprijina, in conformitate cu atributiile sale, integrarea principiului egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati in actele normative cu implicatii asupra vietii economico-sociale.

Art. 42. - (1) Confederatiile sindicale desemneaza, in cadrul organizatiilor sindicale din unitati, reprezentanti cu atributii pentru asigurarea respectarii egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati la locul de munca.

(2) Reprezentantii sindicali desemnati primesc de la persoanele care se considera discriminate dupa criteriul de sex sesizari/reclamatii, aplica procedurile de solutionare a acestora si solicita angajatorului rezolvarea cererilor angajatilor, in conformitate cu prevederile art. 43 alin. (1).

(3) In unitatile in care nu exista organizatie sindicala unul dintre reprezentantii alesi ai salariatilor are atributii pentru asigurarea respectarii egalitatii de sanse si tratament intre femei si barbati la locul de munca.

(4) Opinia reprezentantilor sindicali din unitati, cu atributii pentru asigurarea respectarii egalitatii de sanse si de tratament intre femei si barbati la locul de munca, se mentioneaza in mod obligatoriu in raportul de control privind respectarea prevederilor prezentei legi.

CAPITOLUL VI

Solutionarea sesizarilor si reclamatilor privind discriminarea dupa criteriul de sex

Art. 43. - (1) Angajatii au dreptul ca in cazul in care se considera discriminati dupa criteriul de sex sa formuleze sesizari/reclamatii catre angajator sau impotriva lui, daca acesta este direct implicat, si sa solicite sprijinul organizatiei sindicale sau al reprezentantilor salariatilor din unitate pentru rezolvarea situatiei la locul de munca.

(2) In cazul in care aceasta sesizare/reclamatie nu a fost rezolvata la nivelul angajatorului, prin mediere, persoana angajata care prezinta elemente de fapt ce conduc la prezumtia existentei unei discriminari directe sau indirecte dupa criteriul de sex in domeniul muncii, in baza prevederilor prezentei legi, are dreptul sa transmita sesizarea/reclamatia atat Agentiei, cat si sa introduca cerere catre instanta judecatoreasca competenta, la sectiile specializate pentru conflicte de munca si litigii de munca ori de asigurari sociale in a caror raza teritoriala de competenta isi desfasoara activitatea angajatorul sau faptuitorul ori, dupa caz, la instanta de contencios administrativ, dar nu mai tarziu de un an de la data savarsirii faptei.

(3) In cazul in care o persoana se considera vatamata in baza prevederilor prezentei legi si transmite o sesizare/reclamatie Agentiei, presedintele Agentiei emite, in termen de 10 zile, un aviz consultativ privind oportunitatea sanctionarii faptei de discriminare sesizate, denumit in continuare aviz.

(4) Instanta judecatoreasca competenta potrivit alin. (2), in cazul in care considera necesar in vederea solutionarii cauzei cu care a fost sesizata, poate solicita Agentiei un raport.

(5) Hotararea pronuntata de instanta judecatoreasca se comunica si Agentiei.

(6) Prin cererea introdusa in conditiile prevazute la alin. (2) persoana angajata care se considera discriminata dupa criteriul de sex are dreptul sa solicite despagubiri materiale si/sau morale, precum si/sau inlaturarea consecintelor faptelor discriminatorii de la persoana care le-a savarsit.

Art. 44. - (1) Persoana care prezinta elemente de fapt ce conduc la prezumtia existentei unei discriminari directe sau indirecte dupa criteriul de sex, in alte domenii decat cel al muncii, are dreptul sa introduca cerere catre instanta judecatoreasca competenta, potrivit dreptului comun.

(2) Prin cererea introdusa in conditiile prevazute la alin. (1) persoana care se considera discriminata dupa criteriul de sex are dreptul sa solicite despagubiri materiale si/sau morale, precum si/sau inlaturarea consecintelor faptelor discriminatorii de la persoana care le-a savarsit.

Art. 45. - Instanta judecatoreasca competenta sesizata cu un litigiu, in vederea aplicarii prevederilor prezentei legi, poate, din oficiu, sa dispuna ca persoanele responsabile sa puna capat situatiei discriminatorii intr-un termen pe care il stabileste.

Art. 46. - (1) Instanta de judecata poate dispune ca persoana vinovata sa plateasca despagubiri persoanei care se considera discriminata dupa criteriul de sex si isi emite pretentiile in fata instantei judecatoresti, intr-un cuantum ce reflecta in mod corespunzator prejudiciul suferit.

(2) Valoarea prejudiciului va fi stabilita de catre instanta potrivit dreptului comun.

Art. 47. - (1) Angajatorul care reintegreaza in unitate sau la locul de munca o persoana, pe baza unei sentinte judecatoresti ramase definitive, in temeiul prevederilor prezentei legi, este obligat sa plateasca remuneratia pierduta datorita modificarii unilaterale a relatiilor sau a conditiilor de munca, precum si toate sarcinile de plata catre bugetul de stat si catre bugetul asigurarilor sociale de stat, ce le revin atat angajatorului, cat si angajatului.

(2) Daca nu este posibila reintegrarea in unitate sau la locul de munca a persoanei pentru care instanta judecatoreasca a decis ca i s-au modificat unilateral si nejustificat, de catre angajator, relatiile sau conditiile de munca, angajatorul va plati angajatului o despagubire egala cu prejudiciul real suferit de angajat.

(3) Valoarea prejudiciului va fi stabilita potrivit legii.

Art. 48. - (1) Persoanele care se considera discriminate dupa criteriul de sex pot adresa sesizari/reclamatii Agentiei sau pot introduce cereri direct la instantele judecatoresti competente.

(2) Sarcina probei revine persoanei impotriva careia s-a formulat sesizarea/reclamatia sau, dupa caz, cererea de chemare in judecata, pentru fapte care permit a se prezuma existenta unei discriminari directe sau indirecte, care trebuie sa dovedeasca neincalcarea principiului egalitatii de tratament.

(3) Cererile persoanelor care se considera discriminate dupa criteriul de sex, adresate instantelor judecatoresti competente, sunt scutite de taxa de timbru.

(4) Agentia, sindicatele, organizatiile neguvernamentale care urmaresc protectia drepturilor omului, precum si alte persoane juridice care au un interes legitim in respectarea principiului egalitatii de sanse si de tratament intre femei si barbati au, la cererea persoanelor discriminate, calitate procesuala activa in justitie si pot asista in cadrul procedurilor administrative aceste persoane.

CAPITOLUL VII

Sanctiuni

Art. 49. - Incalcarea prevederilor prezentei legi atrage raspunderea disciplinara, materiala, civila, contraventionala sau penala, dupa caz, a persoanelor vinovate.

Art. 50. - (1) Constituie contraventii si se sanctioneaza cu amenda contraventionala de la 15.000.000 lei la 150.000.000 lei incalcarea dispozitiilor art. 9 alin. (1), art. 10 alin. (1) si (2), art. 11, art. 13 si ale art. 15-21.

(2) Constatarea contravențiilor prevazute de prezenta lege se face de catre:

a) inspectorii de munca din cadrul inspectoratelor teritoriale de munca in a caror raza teritoriala se afla sediul sau, dupa caz, domiciliul angajatorului si, respectiv, de catre personalul imputernicit al Agentiei Nationale a Functionarilor Publici, in cazul contravențiilor constand in incalcarea dispozitiilor art. 9 alin. (1), art. 10 alin. (1) si (2), art. 11 si ale art. 13;

b) inspectorii din inspectoratele scolare judetene si al municipiului Bucuresti, in cazul contravențiilor constand in incalcarea dispozitiilor art. 15 si 16;

c) inspectorii din directiile de sanatate publica judetene si a municipiului Bucuresti, conform legislatiei sanitare in vigoare, in cazul contravențiilor constand in incalcarea dispozitiilor art. 17 si 18;

d) personalul imputernicit din cadrul inspectoratelor teritoriale pentru cultura si culte, Autoritatii Nationale pentru Protectia Consumatorilor sau/si din cadrul autoritatilor administratiei publice locale, in cazul contravențiilor constand in incalcarea dispozitiilor art. 19-21.

(3) Procesele-verbale de constatare a contravențiilor se transmit de indata Agentiei, pentru aviz.

(4) Pentru aplicarea sanctiunilor Agentia transmite avizul, in termenul prevazut la art. 43 alin. (3), Consiliului National pentru Combaterea Discriminarii.

CAPITOLUL VIII

Dispozitii finale

Art. 51. - Dispozitiile prezentei legi referitoare la contravenitii se completeaza cu cele ale Ordonantei Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravenitilor, aprobata cu modificari si completari prin Legea nr. 180/2002, cu modificarile si completarile ulterioare.

Art. 52. - Prezenta lege intra in vigoare la 30 de zile de la data publicarii ei in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

Art. 53. - Prezenta lege transpune Directiva Consiliului nr. 76/207/EEC din 9 februarie 1976 pentru implementarea principiului egalitatii de tratament pentru barbati si femei referitor la accesul la ocupare, pregatire profesionala, promovare si conditii de munca, publicata in Jurnalul Oficial al Comunitatilor Europene (JOCE) nr. L 39 din 14 februarie 1976, cu modificarile si completarile aduse prin Directiva Parlamentului European si a Consiliului nr. 2002/73/CE din 23 septembrie 2002, publicata in Jurnalul Oficial al Comunitatilor Europene (JOCE) nr. L 269 din 5 octombrie 2002.

NOTA:

Reproducem mai jos prevederile art. II, III, IV si VI din Ordonanta Guvernului nr. 84/2004 care nu sunt incorporate in textul republicat al Legii nr. 202/2002 si care se aplica, in continuare, ca dispozitii proprii ale Ordonantei Guvernului nr. 84/2004, aprobata cu modificari prin Legea nr. 501/2004.

"Art. II. - Statutul Agentiei Nationale pentru Egalitatea de Sanse intre Femei si Barbati se elaboreaza de catre aceasta si se aproba prin hotarare a Guvernului in termen de 60 de zile de la data numirii in functie a presedintelui Agentiei.

Art. III. - Organizarea, functionarea si atributiile comisiilor judetene si a municipiului Bucuresti in domeniul egalitatii de sanse intre femei si barbati (COJES) se aproba prin hotarare a Guvernului in termen de 90 de zile de la data constituirii legale a Comisiei nationale in domeniul egalitatii de sanse intre femei si barbati.

Art. IV. - Pe data de 15 aprilie 2005 se abroga Hotararea Guvernului nr. 967/1999 privind constituirea si functionarea Comisiei consultative interministeriale in domeniul egalitatii de sanse intre femei si barbati (CODES), publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 583 din 30 noiembrie 1999, cu modificarile ulterioare.

.....
Art. VI. - Prezenta ordonanta intra in vigoare la 3 zile de la data publicarii in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I."